

III

(Ettevalmistavad aktid)

EUROOPA KESKPANK

EUROOPA KESKPANGA ARVAMUS,

20. september 2017,

seoses ettepanekuga, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust kesksete vastaspoolte finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse raamistiku kohta ning millega muudetakse määruseid (EL) nr 1095/2010, (EL) nr 648/2012 ja (EL) 2015/2365

(CON/2017/38)

(2017/C 372/05)

Sissejuhatus ja õiguslik alus

7. ja 24. veebruaril 2017 sai Euroopa Keskpank (EKP) Euroopa Liidu Nõukogult ja Euroopa Parlamendilt taotluse avaldada arvamust seoses ettepanekuga Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta, mis käsitleb kesksete vastaspoolte finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse raamistikku ning millega muudetakse määruseid (EL) nr 1095/2010, (EL) nr 648/2012 ja (EL) 2015/2365⁽¹⁾ (edaspidi „ettepandud määrus“).

EKP arvamuse andmise pädevus põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 127 lõikel 4 ja artikli 282 lõikel 5, kuna ettepandud direktiivi sätted mõjutavad Euroopa Keskpankade Süsteemi (EKPS) põhiülesandeid määratleda ja rakendada rahapoliitikat ning edendada maksesüsteemide tõrgeteta toimimist vastavalt aluslepingu artikli 127 lõike 2 esimesele ja neljandale taandele ning EKPSi ülesannet osutada kaasabi krediitiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve ja finantsüsteemi stabiilsusega seotud poliitika tõrgeteta teostamisele vastavalt aluslepingu artikli 127 lõikele 5. EKP nõukogu on käesoleva arvamuse vastu võtnud kooskõlas Euroopa Keskpanka kodukorra artikli 17.5 esimese lausega.

1. Üldised märkused

1.1. EKP toetab kindlalt komisjoni algatust luua liidu kesksete vastaspoolte finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse raamistik liidu finantsturgude õigusraamistiku lahutamatu osana, kuna kesksed vastaspoold taidavad paljudes turusegmentides kriitilise tähtsusega riskihalduri rolli. Nende kriitiliste funktsioonide täitmise jätkumine on väga oluline nii liidu finantsüsteemi stabiilsusele kui ka rahapoliitika ülekandemehhanismile. EKP toetab täielikult ettepandud määruse kohaldamisala, mis hõlmab kriisilahendusametuste volitusi, kesksete vastaspoolte finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse kavasad ja kriisilahenduskõlblikkuse hindamist, varajase sekkumise meetmeid, kriisilahendusmenetluse algatamist, kriisilahenduse vahendeid ja volitusi, sealhulgas valitsuse stabiliseerimisvahendeid ja kolmandaid riike käsitlevaid sätteid. EKP nõustub samuti ettepandud määruse üldise lähenemisega.

1.2. Siiski leiab EKP, et ettepandud määrust on võimalik täiustada eelkõige neljas valdkonnas.

1.2.1. Esiteks, võttes arvesse kliirivate osaliste keskset rolli keskse vastaspoole finantsseisundi taastamises ja kriisilahenduses, peavad kliirivad osalised saama usaldusväärset hinnata ja juhtida oma võimalikke riskipositsioone ettepandud määruse alusel. Samas on olemuslikult ebatõenäolist turusündmust, mis võiks kaasa tuua keskse vastaspoolte finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse, võimatu täielikult ette näha ning seetõttu vajavad kriisilahendusametused oma tegevuse korraldamiseks piisavat paindlikkust. EKP soovib neid kaalutlusi paremini tasakaalustada: i) seades finantsseisundi taastamises prioriteediks selgelt mõõdetavad kahju jaotamise vahendid; ii) toetades

⁽¹⁾ COM(2016) 856 final.

kriisilahendusasutuste kriisilahenduse algatamise kaalumist, kui portfelli uuesti sobitamise ja katmata kahjumi jaotamise tegevusega tooksid kliirivatele osalistele kaasa olulise ja ettenägematu kahju, ja iii) andes eelnevalt märku kriisilahendusasutuse üldisest lähenemisviisist ja otsuste tegemise menetlusest, kui kasutatakse kaalutusõigust kriisilahenduse põhialas. Põhimõtteliselt peaksid kriisilahendusasutused, võttes arvesse liidu finantsstabiilsuse säilitamise põhieesmärki, kohaselt kaaluma kesksete vastaspoolte osalistele ja laiemale finantsüsteemile ebasoovitava ülekandumise minimeerimise vajadust.

1.2.2. Teiseks, üks keskse vastaspoolte kriisilahenduse eesmärke on tagada keskse vastaspoolte kriitiliste funktsioonide täitmise jätkumine maksumaksjatele kahju põhjustamata. Seetõttu on väga oluline kindel kord, mis tagab piisava erasektori vahendite olemasolu, et jagada kriisilahenduse finantskahju ja taastada kesksete vastaspoolte ressursid. Siiski tuleks mis tahes võimalikku avaliku sektori toetust pidada vaid absoluutselt viimaseks võimaluseks ning ajutiseks meetmeks, et vältida moraaliiriski ning sätestada kohased ennetavad riskiohjamismeetmed. EKP leiab, et ettepanud määruses tuleks kaitsemeetmeid tugevdada järgmiselt: a) kriisilahenduse kavandamisel ja kriisilahenduskõlblikkuse hindamisel peaksid kriisilahendusasutused hoolikalt hindama keskse vastaspoolte kriisilahenduse rahastamise mahtu ja usaldusväärsust, pöörates erilist tähelepanu stsenaariumidele, mis ulatuvad üle „äärmuslike, kuid tõenäoliste“ sündmuste, ning lähtudes ühtsetest kriteeriumidest; b) viimase võimalusena valitsuse stabiliseerimisvahendite võimaliku kasutamisega peaks kaasnema põhjalik ja usaldusväärne süsteem sellise ajutise rahastuse õigeaegseks tagasisaamiseks; ning c) võlausaldajate halvemasse olukorda panemise vältimise põhimõtte rakendamisel eesmärgiga tagada, et ükski kliiringu osaline, keskne vastaspool, aktsionär ega krediidiandja ei kannaks kriisilahenduse korral suuremat kahju kui tal oleks tekkinud maksejõuetusmenetluses, tuleb kohaldada realistlikke eeldusi kriisilahenduse abil säilitatud äritegevuse jätkumise väärtuse suhtes.

1.2.3. Kolmandaks, keskse vastaspoolte eraldiseisvat finantsseisundi taastamist ja kriisilahendust tuleks täiendada horisontaalse koostööga, et tagada nende järjepidev ja mõjus vastasmõju:

— Kesksete vastaspoolte finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse märkimisväärsed välised riskitegurid ei mõjuta mitte ainult iga üksiku keskse vastaspoollega vahetult seotud isikuid (tulenevalt ametiasutuste kolleegiumide kaasatusest finantsseisundi taastamises ja kriisilahenduse kavandamises ning kriisilahenduskõlblikkuse hindamises), vaid ka paljusid teisi keskseid vastaspooli, sealhulgas neid, kes tegutsevad erinevates jurisdiktsioonides, kuna need tuginevad samadele pangagruppidele, kes tegutsevad oluliste arveldavate liikmete ja teenusepakkujatena. Lisaks mõjutavad liikme kohustuste täitmata jätmisega seotud kriisilahenduse stsenaariumides keskse vastaspoolte maksejõuetusega seostatavad tõsised turusündmused tõenäoliselt korraga mitut keskset vastaspoolt. Seda arvestades ei ole võimalik usaldusväärne finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse kavandamine, mis suudaks tagada liidu finantsstabiilsuse, kui keskendutakse eraldi üksikutele kesksetele vastaspooltele ja seda tuleks koordineerida kõiki liidu keskseid vastaspooli hõlmates.

— Samuti on vaja arvestada keskse vastaspoolte finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse suurt vastastikust sõltuvust, kuna finantsseisundi taastamise kavandamine on keskse vastaspoolte kriisilahenduse kavandamise lahutamatu osa. Lisaks võib kriisilahenduse kavandamine finantsseisundi taastamise kavandamist vahetult mõjutada läbi meetmete, mille eesmärk on kõrvaldada võimalikud kriisilahenduskõlblikkuse takistused. Finantsseisundi taastamise kavand ning nendega seotud kesksete vastaspoolte ja kliirivate osaliste lepingud on keskse tähtsusega ka võlausaldajate võrdse kohtlemise põhimõtte kindlaksmääramisel, võrreldes maksejõuetusega. Lõpetuseks, finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse vahel selge piiri täielik ette määramine on võimatu. Eelnevat arvestades leiab EKP, et Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) tuleks anda ülesanne luua tervikpilt liidu keskse kliirimise maastiku vastupanuvõimest võimalikele kogu süsteemi hõlmavatele turusündmustele, mis ulatuvad üle „äärmuslike, kuid tõenäoliste“ tingimuste ja hõlmavad nii finantsseisundi taastamise kui ka kriisilahenduse stsenaariume. Selle ülesande täitmiseks peaks Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve tegema tihedat koostööd Euroopa Keskpankade Süsteemiga, sealhulgas usaldatavusnõuete täitmise järelevalvega seotud ülesandeid täitva EKPga ning Euroopa Pangandusjärelevalvega, võttes arvesse olulist mõju, mida keskse vastaspoolte finantsseisundi taastamine ja kriisilahendus avaldab keskpankadele nende rollis emitentide ja järelevaatajatena ning mõju panganduse järelevalveasutustele.

- 1.2.4. Neljandaks, võttes arvesse keske kliirimise kasvavalt piirilest olemust ning suurt turukonkurentsi, on väga oluline kesksete vastaspoolte võrdne kohtlemine. Ühelt poolt peab kesketel vastaspooltel ja kriisilahendusametitel olema piisav paindlikkus ja kaalutusõigus individuaalsete finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse kavade koostamisel kooskõlas nende erivajaduse ja -olukordadega, ent teiselt poolt on vajalik finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse kavade järjepidevus neis kasutatavate lähenemiste täielikkuse ja ranguses osas. Seetõttu peavad need kavad olema kooskõlas asjakohaste rahvusvaheliste standarditega⁽²⁾. Eeltoodud arvestades soovib EKP tõhustada ettepanud määrust ja ühtlustada liidu kesksete vastaspoolte finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse kavade ning kriisilahenduskõlblikkuse hindamise sisu paremini rahvusvaheliselt tasandil kokkulepitu ja/või kavandatavaga.
- 1.3. Ettepanud määrust kohaldatakse kõikidele liidu kesksetele vastaspooltele, olenemata sellest, kas neil on pangalitsents. Ehkki EKP põhimõtteliselt toetab seda lähenemist, peab ta krediidiasutuste spetsiifilisust arvestades kasulikuks täiendavalt hinnata, kas oleks abi mõnest selgitusest määruse kohaldamise kohta pangalitsentsi omavatele kesksetele vastaspooltele, nt arvestades võimalikke probleeme, mis võivad tekkida seoses keske vastaspoole finantsseisundi taastamise või kriisilahenduse korral osaliste nende hoiuste kohtlemisega, mida kaitseb Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/49/EL⁽³⁾.
- 1.4. Euroopa Komisjon avaldas 13. juunil 2017 määruse ettepaneku muuta nii Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1095/2010⁽⁴⁾ (edaspidi „ESMA määrus“) kui ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012⁽⁵⁾ (edaspidi „Euroopa turu infrastruktuuri määrus“) seoses liidus asuvatele kesksetele vastaspooltele tegevusloa andmise korra ja sellega seotud asutustega, millega suurendatakse emitendist keskpanga rolli keske vastaspoole järelevalve teatavate aspektide osas ning luuakse ESMA järelevalvenõukogu raames eraldi keskeid vastaspooli käsitlev täitevkogu⁽⁶⁾. EKP rõhutab, et käesolev arvamus põhineb praegu kehtival liidu õiguskeskkonnal ega ole seotud EKP seisukohtadega võimalike tulevaste meetmete suhtes, millega tugevdatakse emitendist keskpanga järelevalvefunktsioone ja -kohustusi keske vastaspoole suhtes. Seda arvestades nõustub EKP, et sihtotstarbelised muudatused võivad olla vajalikud, et võtta arvesse uut rolli, mis on keskeid vastaspooli käsitleval täitevkogul Euroopa turu infrastruktuuri määrusest tulenevates kolleegiumides ja seega kriisilahenduskolleegiumides. EKP toetab täielikult lähenemist, et ettepanud määruse viimistlemisel hindavad komisjon, nõukogu ja Euroopa Parlament hoolikalt võimalikku rolli, mis keskeid vastaspooli käsitleval täitevkogul on kesksete vastaspoole finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse kavade ühetaolisuse ja mõjusa vastasmõju edendamisel ning nende koondriskist liidu finantsstabiilsusele avalduvate mõjude seirel ja leevendamisel, võttes arvesse EKP märkusi punktides 1.2.3 ja 1.2.4.

2. Konkreetsete märkused

2.1. Keskpankade osalemine finantsseisundi taastamises ja kriisilahenduses

2.1.1. Keskpankade osalemise korraldus

Võimalik keske vastaspoole maksejõuetus, kui seda ei ohjata õigeaegset ja tulemuslikult, toob kaasa märkimisväärse finantsriski, mis võib seada tõsisesse ohtu üksteisest sõltuvad finantsturu infrastruktuurid ning kesketes vastaspooltes osalevad või neile teenuseid pakkuvad finantseerimisasutused ning lõppkokkuvõttes ohustada

⁽²⁾ Finantsturu infrastruktuuride finantsseisundi taastamise rahvusvaheliste standardite kohta vt Rahvusvaheliste Arvelduste Panga maksete ja turuinfrastruktuuri komitee ja Rahvusvahelise Väärtpaberijärelevalve Organisatsiooni aruanne „Recovery of financial market infrastructures – Revised Report“ (2017), avaldatud Rahvusvaheliste Arvelduste Panga veebilehel www.bis.org. Finantsturu infrastruktuuride kriisilahenduse rahvusvaheliste standardite kohta vt finantsstabiilsuse nõukogu dokumendi „Key Attributes of Effective Resolution Regimes for Financial Institutions“ (2014) 1. lisa 2. liide „Resolution of Financial Market Infrastructures (FMIs) and FMI Participants“ II osas esitatud juhiseid, avaldatud finantsstabiilsuse nõukogu veebilehel www.fsb.org. Finantsstabiilsuse nõukogu avaldas juulis 2017 üksikasjalikuma juhendi „Guidance on Central Counterparty Resolution and Resolution Planning“. Ka see dokument on avaldatud finantsstabiilsuse nõukogu veebilehel.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/49/EL, 16. aprill 2014, hoiuste tagamise skeemide kohta (ELT L 173, 12.6.2014, lk 149).

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1095/2010, 24. november 2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve), muudetakse otsus nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 84).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 648/2012, 4. juuli 2012, börsiväliste tuletisinstrumentide, kesketes vastaspoole ja kauplemisteabehoidlate kohta (ELT L 201, 27.7.2012, lk 1).

⁽⁶⁾ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 1095/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve), ja muudetakse määrust (EL) nr 648/2012 seoses kesksetele vastaspooltele tegevusloa andmise korra ja sellega seotud asutustega ning kolmandate riikide kesketes vastaspoole tunnustamise nõuetega, COM(2017) 331 final.

nii finants- kui ka rahalist stabiilsust. Seetõttu on keskkete vastaspoolte finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse korraldus, mis tagab, et neid riske välditakse tulemuslikult ja õigeaegselt, otseselt oluline seoses keskpankade kohustustega määratleda rahapoliitika ja seda rakendada, edendada maksesüsteemide tõrgeteta toimimist, aidata kaasa finantsstabiilsusele ning asjakohastel juhtudel teostada järelevalvet krediidasutuste üle. Lisaks peaks keskpankadel olema oluline roll nii keskkete vastaspoolte finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse strateegiate kujundamisel kui ka täideviimisel, kui nad tegutsevad: a) järelevaatajatena; b) keskketele vastaspooltele kriitiliste makse- ja arveldusteenuste pakkujatena; ning c) keskketele vastaspooltele ja/või peamistele kliirivatele liikmetele võimalike likviidsuse pakkujatena, mida tehakse asjaomaste keskpankade kaalutusõiguse alusel ning kooskõlas asjaomaste eeskirjadega.

EKP rõhutab, et ESMA-l on vaja teha ettepannud määruse eesmärkide saavutamiseks koostööd mitte ainult Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalvega ja Euroopa Pangandusjärelevalvega, vaid ka EKP/EKPSiga seoses EKPSi ülesannetega määratleda rahapoliitika ja seda rakendada ning edendada maksesüsteemide tõrgeteta toimimist ning seoses EKP ülesannetega, mis puudutavad krediidasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet (⁷). Sellega seoses tuleks kaasata emitentidest ELi keskpangad ja keskkete vastaspoolte järelevaatajad keskkete vastaspoolte liiduülese finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse alasesse horisontaalsesse koostöösse kooskõlas punktiga 2.2 ning nende regulatiivsete tehniliste standardite väljatöötamise, mis käsitlevad kriisilahenduskavade, kriisilahenduskõlblikkuse hindamise ja kriisilahenduse kolleegiumide toimimise tehnilisi üksikasju kooskõlas punktidega 2.2, 2.4 ja 2.5.

2.1.2. Häälendamise korraldus kriisilahenduse kolleegiumides

Ettepannud määruse artikli 4 lõigete 1 ja 2 kohaselt peab kriisilahendusamet looma, haldama ja juhtima kriisilahenduse kolleegiumi, kuhu kuuluvad teiste hulgas „keskpangad, kes emiteerivad kliiritud finantsinstrumentide kõige olulisemaid vääringuid“ (⁸) ning „keskse vastaspoole nende kliirivate liikmete järelevalve eest vastutavad pädevad asutused, kes on asutatud kolmes liikmesriigis, kelle agregeeritud osamaksed keskse vastaspoole tagatisfondi on kõige suuremad“ (⁹).

Juhul kui eurosüsteemi keskpangad, kes koos moodustavad euroemissiooni keskpanga, esindab EKP või riigi keskpank ning keskse vastaspoole oluliste kliirivate liikmete usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet teostab EKP, tuleb neile kahele rollile omistada eraldi hääled. Nagu EKP on juba rõhutanud, (¹⁰) on need kaks funktsiooni eraldiseisvad ja taotlevad erinevaid eesmärke, mis kajastub EKP rahapoliitika ja usaldatavusnõuete täitmise järelevalve tegevuste eraldatuses.

2.1.3. Keskpangad kliirivate liikmetena

Ettepannud määrusega (¹¹) kehtestatakse määruse (EL) nr 648/2012 alusel tegevusloa saanud keskkete vastaspoolte finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse eeskirjad ja menetlused. Sellest tuleneb vältimatult, et ettepannud määruse sätted on kohaldatavad mitte ainult keskketele vastaspooltele vaid ka nende kliirivatele osalistele, st kliirivatele liikmetele ja klientidele (¹²). Tulenevalt nende ülesannetest vastavalt aluslepingule ja riigi õigusaktidele, võivad EKPSi liikmed tegutseda nii kliiriva liikme kui ka kliendi rollis. Kui kriisilahendusametused peaksid kaalutusõiguse alusel saama ettepannud määruse kohaselt kasutada kahju ja positsioonide jaotamise vahendeid, siis tähendaks see, et seoses oma seaduses sätestatud toimingutega keskse vastaspoole kliiriva liikme või kliendi rollis tegutsevad keskpangad osaleksid finantskahju jagamisel. Sellega kaasneb risk, et selline kahju võib kahjustada keskpanga finantsseisundit ja tema mainet. Lisaks tuleks ettepannud määruses arvesse võtta keskpankade erisust keskse vastaspoole osalejana, pidades seejuures silmas keskse vastaspoole võimaliku maksejõuetuse aluspõhjust,

(⁷) Vt nõukogu määrus (EL) nr 1024/2013, 15. oktoober 2013, millega antakse Euroopa Keskpangale eriülesanded seoses krediidasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve poliitikaga (ELT L 287, 29.10.2013, lk 63).

(⁸) Vt ettepannud määruse artikli 4 lõike 2 punkt h.

(⁹) Vt ettepannud määruse artikli 4 lõike 2 punkt c.

(¹⁰) Vt EKP vastus komisjoni konsultatsioonis seoses Euroopa turuinfrastruktuuri määruse (EMIR) läbivaatamisega, kättesaadav EKP veebilehel www.ecb.europa.eu.

(¹¹) Vt ettepannud määruse artikkel 1.

(¹²) Vt ettepannud määruse artikli 2 punkt 17.

milleks on ühe või mitme kliiriva liikme kohustuste täitmata jätmise, Keskpannad erinevad teistest keskse vastaspoole kliirivatest osalistest, kuivõrd keskpangad on oma olemusest tulenevalt maksejõulised ja ei saa osutada maksejõuetuks, võttes arvesse nende eristaatust, mis on seotud nende volituste avalik-õigusliku laadiga. Võttes arvesse keskpankade kui keskse vastaspoole kliirivate osalistega seotud piiratud riske, aktsepteerivad teatavad kesksed vastaspoole keskpanku kliirivate liikmetena eritingimustel. Seetõttu on raske nõustuda, et keskse vastaspoole kliirimises osalevad keskpangad, kes ei tekita nende osalusega kesksetele vastaspooltele mingeid riske, peaks kandma nende kesksete vastaspoolte maksejõuetusega seotud kulusid, sealhulgas finantsseisundi taastamise stsenaariumis. Lisaks, võttes arvesse ettepanud määruse eesmärke, on seoses keskpankade rolliga tähtis vältida moraalariski ja valestimõistmist. Kui EKPSi liikmete riskid seoses maksejõuetusega suureneksid, siis oleks see vastuolus ettepanud määruse aluspõhimõttega, milleks on ära hoida avaliku sektori vahendite kasutamine keskse vastaspoole maksejõuetuse vältimiseks. Seetõttu teeb EKP ettepaneku, et EKPSi liikmed peaksid keskse vastaspoole kliirivate osalistena olema välistatud ettepanud määruse artiklites 28–31 ette nähtud positsioonide ja kahjude jaotamise vahendite kohaldamisalast.

2.1.4. Keskpannad kui kriisilahendusasutused

Ettepanud määrus sätestab, et kesksete vastaspoolte kriisilahendusasutuseks võib määrata riigi keskpanga⁽¹³⁾. Samal ajal on riikide keskpankadel lisaks finantsturu infrastruktuuride alaste ekspertteadmiste jagamisele seaduses sätestatud roll edendada maksesüsteemide tõrgeteta toimimist ja aidata kaasa finantsüsteemi stabiilsuse tagamisega seotud poliitika tõrgeteta teostamisele. Vaatamata sellele seaduses sätestatud rollile tuleb EKP-l hinnata selle ülesande üleandmist riigi keskpangale aluslepingu artiklis 123 sätestatud rahastamiskeelu⁽¹⁴⁾ seisukohast, kui liikmesriik määrab ettepanud määruse alusel riigi keskpanga kesksete vastaspoolte kriisilahendusasutuseks.

Lisaks, ehkki ettepanud määruse kohaselt võib riigi keskpank (tegukses kriisilahendusasutusena) omada täielikult või osaliselt sildasutusena toimivat keskset vastaspoolt,⁽¹⁵⁾ ei või riigi keskpank võtta enda kanda ega rahastada mingeid sildasutusena toimiva keskse vastaspoole kohustusi. Riigi keskpanga roll sellise üksuse omanikuna peab mis tahes olukorras jääma kooskõlla aluslepingu artiklis 123 sätestatud rahastamiskeeluga ning ta peab täitma omaniku rolli, ilma et see mõjutaks tema finants- ja institutsionaalset sõltumatust⁽¹⁶⁾. Samamoodi rõhutab EKP, et vastavalt aluslepingu artiklile 123, millega on keelatud muu hulgas rahastada avaliku sektori mis tahes kohustusi kolmandate isikute ees, ei või riikide keskpangad rahastada mingeid täiendavaid rahastamiskeeme,⁽¹⁷⁾ mida peetakse vajalikuks kriisilahendusvahendite tõhusa kasutamise tagamiseks⁽¹⁸⁾. See ei mõjuta keskpankade pädevust, olenemata võimalikust kriisilahendusasutuse rollist, teha sõltumatult ja täieliku kaalutusõigusega otsuseid keskpanga likviidsuse andmise kohta maksejõulistele üksustele kooskõlas asjaomaste eeskirjadega ning aluslepingu sätestatud rahastamiskeeluga.

2.2. EMIRi kolleegiumid, kriisilahenduskolleegiumid ja ESMA kriisilahenduskomitee

EKP toetab EMIRi kolleegiumide ja kriisilahenduskolleegiumide üldist raamistikku seoses eesmärgiga teha koostööd finantsseisundi taastamise kavandamise, kriisilahenduse kavandamise, kriisilahenduskõlblikkuse hindamise ja kriisilahenduse valdkonnas. Siiski soovib EKP tihedas koostöös EKPSiga, sealhulgas usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet teostava EKPGA ja EBAGA, välja töötada kriisilahenduskolleegiumide tegevust täpsustavad regulatiivsed tehnilised standardid, arvestades vajadust kaasata keskpangad ja järelevalveasutused nii kesksete vastaspoolte finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse strateegiate väljatöötamisse kui ka nende täideviimisse.

Lisaks, kooskõlas punktiga 1.2.3, tuleks eraldiseisvate kesksete vastaspoolte tasandi kolleegiume täiendada horisontaalse struktuuriga, mis kaaluks kõikide kesksete vastaspoolte finantsseisundi taastamist ja kriisilahendust kogu liidus. Edendamaks ühtset lähenemist ning finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse skeemide tõhusat

⁽¹³⁾ Vt ettepanud määruse artikli 3 lõige 1.

⁽¹⁴⁾ Vt arvamuse CON/2017/2 punkte 2.2 ja 2.3. Kõik EKP arvamused on avaldatud EKP veebilehel www.ecb.europa.eu.

⁽¹⁵⁾ Vt ettepanud määruse artikli 42 lõige 2.

⁽¹⁶⁾ Vt Euroopa Keskpanga arvamus (CON/2012/99), 29. november 2012, seoses ettepanekuga direktiivi kohta, millega luuakse krediidi-asutuste ja investeerimisühingute maksevõime taastamise ja kriisilahenduse raamistik (ELT C 39, 12.2.2013, lk 1), punkt 3.3.

⁽¹⁷⁾ Vt ettepanud määruse artikkel 44.

⁽¹⁸⁾ Vt arvamuse CON/2012/99 punkt 3.4.

koostoimimist kõiki liidu keskseid vastaspooli hõlmavalt, peaks ESMA hindama kesksete vastaspoolte finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse skeeme nende kogumõju alusel liidu finantsstabiilsusele, kasutades selleks võimalike kogu süsteemi hõlmavate stressiolukordade regulaarseid stressiteste ning kriisimulatsioone. Arvestades kesksete vastaspoolte finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse korralduse omapära, on vajalik kesksete vastaspoolte finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse skeemide koguhinnang. Erinevalt pankade puhul kasutatavatest skeemidest tugineb kesksete vastaspoolte kriisilahendus suurimal võimalikul määral finantsseisundi taastamise menetlusele. Ettepanud määruse kohaselt peavad kriisilahendusasutused teatavate eranditega enne kriisilahendusvahendite kasutamist kõigepealt jõustama kesksete vastaspoolte olemasolevad ja kehtivad kohustused⁽¹⁹⁾. Lisaks, kui kriisilahenduse raames on kõrvale kaldunud keskse vastaspoolte tegevuseeskirjadest ja see on halvendanud tema kliirivate liikmete olukorda võrreldes likvideerimisega, on neil õigus saada hüvitist⁽²⁰⁾.

Erinevalt pankadest ei võta kesksed vastaspoolte finantsriske enda nimel, vaid haldavaid neid oma kliirivate liikmete nimel; samas toetuvad positsioonide ja kahjude jaotamise vahendid peamiselt kesksete vastaspoolte kliirivate liikmetele. Seetõttu peavad kesksed vastaspoolte ja pankade järelevalve- ja kriisilahendusasutused tegema tihedat koostööd finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse kavandamisel, mis tagab, et pangad saavad seonduvate kohustuste jaoks kohaseid ettevalmistusi teha, mis vähendab seega riske, et keskse vastaspoolte finantsseisundi taastamine ja kriisilahendus võiks kaasa tuua ebasoovitavat ülekandumismõju finantsüsteemile laiemalt. Samuti on vajalik tihe koostöö keskpankade vahel seoses punktis 2.1.1. sätestatud emiteerimise ja järelevalve ülesandega. Seega, finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse horisontaalülesannete teostamisel peaks ESMA tegema koostööd EKPSi ja pangandusjärelevalvega, k.a EKPga usaldatavusnõuete järelevalve ülesannetes. Sellega kooskõlas peaks ettepanud määrus sätestama üldise nõude ESMA ja EKPSi koostöö kohta.

Lõpetuseks, võib olla tuleb uuesti kaaluda EKP positsiooni asutusena, millele antakse volitus kesksete vastaspoolte finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse horisontaalseks hindamiseks, kui lõpetatakse praegune liidu järelevalvealaste õigusaktide läbivaatamine, mis algatati komisjoni ettepanekul 13. juunil 2017.

2.3. *Finantsseisundi taastamise kavandamine*

2.3.1. Finantsseisundi taastamise kavade sisu

Finantsseisundi taastamise kavade sisu tuleb ettepanud määruses täpsustada. Eelkõige tuleb selgelt sätestada finantsseisundi taastamise keskne eesmärk, mis tagaks finantsseisundi taastamise kõikide vahendite tulemusliku kättesaadavuse ja võimaldaks kesksetel vastaspooltel jaotada katmata kahju ja katta likviidsuspuudujäägid, käsitleda tasakaalustamata positsioone ja uuendada finantsressurssi, sh keskse vastaspoolte omakapitali, mis on vajalik kriitiliste teenuste jätkamiseks.

Kooskõlas ettepanud määruse sätetega kriisilahenduskavade sisu kohta,⁽²¹⁾ tuleks kesksete vastaspoolte finantsseisundi taastamise kavades miinimumnõudena eristada kliirivate liikmete maksejõuetusest tulenevaid ja muudest põhjustest tingitud võimalikke stressistsenaariume ning võtta arvesse finantsseisundi taastamise stsenaariumide koostöö ja võimalikke süsteemiüleseid sündmusi. Makseviivitusest tingitud kahjumi osas on oluline tagada, et kajastatud stsenaariumid on piisavalt karmid ning et kesksed vastaspoolte peaksid seetõttu arvesse võtma kahe või enama suurima kliiriva liikme võimalikku makseviivitust. Kooskõlas makse- ja arveldussüsteemide komitee ja Rahvusvaheline Väärtpaberijärelevalve Organisatsiooni (IOSCO)⁽²²⁾ 2017. aasta aruandega finantsseisundi taastamise kavade kohta tuleks kahjumite osas, mis ei ole tingitud makseviivitusest, kesksetelt vastaspooltelt selgelt nõuda investeerimistegevuse, üldise äritegevuse ja kohastel juhtudel kolmanda isiku maksejõuetusega seotud riskide arvesse võtmist keskse vastaspoolte kriitiliste funktsioonide teostamisel.

Lisaks sellele tuleks kooskõlas ettepanud määruse nõuetega kriisilahenduskavade⁽²³⁾ kohta selgelt sätestada, et finantsseisundi taastamise kavade eeldused peavad välistama mitte ainult erakorralise avaliku sektori finantsabi, vaid ka keskpanga erakorralise likviidsusabi või keskpanga likviidsusabi ebastandardse tagatise, tähtaegse laenu või intressimäära alusel.

⁽¹⁹⁾ Vt ettepanud määruse artikli 27 lõiked 3 ja 4.

⁽²⁰⁾ Vt ettepanud määruse artikli 27 lõige 5.

⁽²¹⁾ Vt ettepanud määruse artikli 13 lõige 3.

⁽²²⁾ Vt joonealune märkus 2.

⁽²³⁾ Vt ettepanud määruse artikli 13 lõige 4.

Finantsseisundi taastamise kavade nõuetes tuleb arvesse võtta kõikide sidusrühmade huve, mida kava võib mõjutada, ja tagada, et kliirivate liikmete positsioonid keskse vastaspoole suhtes ei oleks piiramatud; need nõuded on keskse tähtsusega ja need tuleks ettepannud määruse lisast üle viia põhiteksti.

Lõpetuseks, täpsustada tuleb kahju jaotamise vahendite järjekord finantsseisundi taastamise kavades. Võttes arvesse kliirivate osaliste positsiooni olulisust oma võimaliku riskikontsentratsiooni mõõtmises, juhtimises ja kontrollimises nende finantsseisundi taastamise korral suurimas võimalikus ulatuses, tuleks eelistada vahendeid, mida saab täielikult ette määratleda (näiteks piiratud sularahanõuded), muudele kahju jaotamise vahenditele, mille puhul võimalikud kaalutavad vahendid sõltuvad turuliikumisel ja positsioonidel, mida hoitakse määratlemata ajahetkel tulevikus pärast finantsseisundi taastamise algatamist.

2.3.2. Finantsseisundi taastamise kavade hindamine

EKP toetab kriisilahendusasutuse osalemist finantsseisundi taastamise kavade läbivaatamises, et tuvastada mis tahes meetmed, mis võiksid negatiivselt mõjutada keskse vastaspoole kriisilahendusvõimet, ja anda selles osas soovitusi pädevatele asutustele⁽²⁴⁾. See on kriitilise tähtsusega kaitse, võttes arvesse, et keskse vastaspoole finantsseisundi taastamise kava on keskse vastaspoole kriisilahenduse lähtealus. Selle sätte tulemuslikkuse tagamiseks soovib EKP selgitada, et kriisilahendusasutus võib teostada läbivaatust mitte ainult finantsseisundi taastamise kava esialgse heakskiitmise kontekstis, vaid ka hiljem, kui kriisilahendusasutus annab hinnangu või täiendab seda seoses keskse vastaspoole kriisilahenduskõlblikkusega. See on oluline, kuna kriisilahendusasutused annavad tõenäoliselt hinnangu kriisilahenduse kavandamise ja kriisilahenduskõlblikkuse kohta pärast keskse vastaspoole finantsseisundi kava valmimist.

2.3.3. Finantsseisundi taastamise kavade kooskõlastamise menetlus

EKP leiab, et finantsseisundi taastamise kavade hääletamismenetlus, mida kasutavad määruse (EL) nr 648/2012 alusel asutatud kolleegiumid,⁽²⁵⁾ tuleks viia kooskõlla kolleegiumide arvamuste menetlusega selle määruse artikli 17 lõikes 4 ja artiklis 19. Tuleks täpsustada, et ESMA vahendamise alustamiseks on vajalik kahekolmandikuline häälteenus, kui kolleegiumi ühehäälsel otsust ei saavutata määratletud aja jooksul⁽²⁶⁾; see oleks kolleegiumi õigeaegse otsustamise huvides tulemuslikum ja vähendaks vajadust ESMA vahendamise järele kolleegiumi arvamusele jõudmises. Lisaks suurendaks see meetod kõikide kolleegiumi otsusest mõjutatud pädevate asutuste osalust.

2.4. Kriisilahenduse kavandamine

2.4.1. Kriisilahenduskavade sisu

Kooskõlas EKP soovustega finantsseisundi taastamise kavade sisu kohta punktis 2.3.1 leiab EKP, et kriisilahenduskavad peaksid eristama maksejõuetust, mis ei ole seotud kliiriva liikme makseviivitusega⁽²⁷⁾. Ka selle tagamiseks, et kriisilahenduskavade piisavus kõikide asjakohaste stsenaariumide osas kajastaks enam, kui „äärmuslikke, kuid tõenäolisi“ tingimusi, peaks kriisilahenduskava makseviivitusega seotud maksejõuetusstsenaariumides arvesse võtma mitte ainult ühe või enama keskse vastaspoole kliiriva liikme maksejõuetust,⁽²⁸⁾ vaid ka vähemalt kolme kliiriva liikme maksejõuetust, kelle suhtes on kesksel vastaspooltel suurimad positsioonid, arvestades ka seda, et kesksel vastaspooltel juba on kohustus määruse (EL) nr 648/2012 alusel hoida piisavalt finantsresursse, et katta vähemalt kahe kliiriva liikme võimalik maksejõuetus, kelle suhtes kesksel vastaspooltel on suurimad positsioonid.

⁽²⁴⁾ Vt ettepannud määruse artikli 10 lõige 4.

⁽²⁵⁾ Vt ettepannud määruse artikli 12 lõiked 2 kuni 5.

⁽²⁶⁾ Sellest tuleneks, et iga asjaomane asutus võib edastada asja ESMA-le vahendamiseks, kui kolleegiumi liikmete kahekolmandikuline häälteenus on andnud finantsseisundi taastamise kavale negatiivse hinnangu.

⁽²⁷⁾ Vt ettepannud määruse artikli 13 lõige 3.

⁽²⁸⁾ Vt ettepannud määruse artikli 13 lõike 3 punkti a alapunkti i.

EKP toetab kriisilahenduskava nõuet välistada erakorraline avaliku sektori finantsabi, keskpanga erakorraline likviidsusabi või keskpanga likviidsusabi ebestandardse tagatise, tähtaegse laenu või intressimäära alusel⁽²⁹⁾. Samas, võttes arvesse maksumaksja kahjumi ennetava kaitsemeetme tähtsust kriisilahenduses, soovib EKP ettepanud määruses selgelt nõuda, et kriisilahendusametuse eeldused kriisilahenduse eesmärkide saavutamiseks ja keskse vastaspoole reeglite ja korraldustega kooskõlas olevate vahendite olemasolu kohta oleksid mõistlikud.

Suurema kooskõla saavutamiseks kriisilahenduskava põhialuste⁽³⁰⁾ ja rahvusvaheliste standardite vahel soovib EKP lisada kriisilahenduskavade miinimumsisule järgmised punktid.

— Eeldatav ajakava keskse vastaspoole finantsvahendite täiendamiseks (st tagatisfond ja kapitalinõue).

— Kriisilahendusametuse poolt kriisilahenduses järgitava üldise meetodi ja otsuste tegemise menetluse kirjeldus, eesmärgiga soodustada planeerimist ja läbipaistvust huvipoolte jaoks seoses võimaliku kriisilahendustegevusega⁽³¹⁾. Siiä kuulub: a) kriisilahendusametuse poolt kasutatav võimalik lähenemine kriisilahenduse algatamiseks, sh põhinäitajad, mis võivad mõjutada kriisilahendusametuse otsust keskse vastaspoole suunamise kohta kriisilahenduses erinevat liiki maksejõuetusest või muudest põhjustest tuleneva kriisilahenduse stsenaariumides; ja b) üldine meetod, mille järgimist kriisilahendusametusest oodatakse kahjumiarvestuses ja jaotamises (sh erinevate kahjumi jaotamise vahendite valik ja järjekord ning kriisilahendusametuse eeldatav „maksejõuetusest halvema võlausaldaja olukorra vältimise“ tagatise käsitlemine ja alternatiivse kahju hindamine sellel eesmärgil), kui kriisilahendusametuse peab keskse vastaspoole reeglitest ja korraldusest kõrvale kalduma.

— Teabevahetuse korralduse kirjeldus kriisilahenduskolleegiumis kriisilahenduse kestel⁽³²⁾.

EKP toetab ettepanud määruse nõuet koostada kriisilahenduskavade tehnilise osa jaoks regulatiivsed tehnilised standardid⁽³³⁾. Samas rõhutab EKP, et need regulatiivsed tehnilised standardid tuleb välja töötada tihedas koostöös EKPSiga, k.a EKPga usaldatavusnõuete järelevalveülesannetes, ja EBaga. EKPSi kaasamine on eriti oluline, kuna keskpankadel on keskne roll kriitilise tähtsusega makse- ja arveldusteenuste juurdepääsu võimaldamises ning likviidsuse andmises kooskõlas asjaomase pädevusega.

2.4.2. Kriisilahenduskavade kooskõlastamise menetlus

Kooskõlas EKP soovustega finantsseisundi taastamise kavade kooskõlastamise menetluse kohta punktis 2.3.3 leiab EKP, et kriisilahenduskavade hääletamismenetlus kriisilahenduskolleegiumides⁽³⁴⁾ tuleks viia kooskõlla menetlusega määruse (EL) nr 648/2012 artikli 17 lõikes 4 ja artiklis 19.

2.5. Kriisilahenduskõlblikkus

2.5.1. Kriisilahenduskõlblikkuse hindamise sisu

EKP leiab, et kriisilahendusametuse poolt kaalutavad tehnilised aspektid keskse vastaspoole kriisilahenduskõlblikkuse hindamisel tuleks sätestada regulatiivsetes tehnilistes standardites, mitte ettepanud määruse lisas⁽³⁵⁾. Need regulatiivsed tehnilised standardid tuleb välja töötada tihedas koostöös EKPSiga, k.a EKPga usaldatavusnõuete järelevalveülesannetes, ja EBaga.

⁽²⁹⁾ Vt ettepanud määruse artikli 13 lõige 4.

⁽³⁰⁾ Vt ettepanud määruse artikli 13 lõige 6.

⁽³¹⁾ Vt Finantsstabiilsuse nõukogu aruande „Guidance on Central Counterparty Resolution and Resolution Planning“ punkti 7.5 alapunkte i ja v.

⁽³²⁾ Samas, punkt 7.5 (xiii).

⁽³³⁾ Vt ettepanud määruse artikli 13 lõige 8.

⁽³⁴⁾ Vt ettepanud määruse artikkel 15.

⁽³⁵⁾ Vt ettepanud määruse artikli 16 lõige 4.

EKP toetab kriisilahendusasutuse pädevust nõuda keskselt vastaspoolelt vahendite eraldamist kahjumikatmise võime suurendamiseks, rekapiitalseerimiseks ja eelrahastatud vahendite taastamiseks, kui olemasolevat kriisilahendusfondi ei peeta piisavaks⁽³⁶⁾. Selle pädevuse teostamiseks tuleb regulatiivsetes tehnilistes standardites täpsustada miinimumkriteeriumid, mida kriisilahendusasutus peab kaaluma keskse vastaspoole kriisilahendusvahendite piisavuse hindamisel. Seda asjaolu praegune ettepanud määrus ei käsitle⁽³⁷⁾. Kriisilahendusasutus peaks arvesse võtma vähemalt järgmist⁽³⁸⁾:

- maksejõuetusega seotud kriisilahendusstsenaariumide puhul: a) kliiritavate toodete riskiprofiil, kompleksus ja hindamise ähmasus; sellega seotud võimalik veatolerants esialgses ja tolerantsi piiridesse jäävas arvutuses; b) asjaomase stressitingimustes oleva turu suurus, struktuur ja likviidsus; c) kliirivate liikmete makseviivituste hulk, mis oleks kaetud eelrahastatud vahenditest, mis on eraldatud „äärmuslike, kuid tõenäoliste“ tingimuste juhuks; d) vahendite (näiteks väärtuse vähendamine seoses osalise tühistamise ja variatsioonitagatistega) kättesaadavus ja võimalik mõju asjaomastele kliirivatele liikmetele; ja e) rahastamata korralduste usaldusväärsus keskse vastaspoole võimalike vajaduse täitmisel; ja
- lisaks, samuti kõikide kahju liikide osas, keskse vastaspoole asendatavus tema poolt teenindataval turul ning mis tahes täiendavate korralduste (näiteks kindlustuslepingud või emattevõtja garantiid, mida saab kasutada katmata krediitkahju käsitlemisel) usaldusväärsus.

Lisaks sellele tuleb teostada põhjalik mõjuhinnang enne selle volituse kasutamist, kuna kriisilahendusasutuse mis tahes nõuet kooskõlas artikli 17 lõike 7 punktiga I, et keskne vastaspool peab emiteerima kahjumi katmiseks nõudeõiguste teisendamist võimaldavaid kohustusi, võib olla keerukas ühildada keskse vastaspoole riskijuhtimise rolli ja ärimudeliga.

Lõpetuseks, regulatiivsete tehniliste standardite koostamisel kriisilahenduskõlblikkuse hindamise jaoks peaks ESMA arvesse võtma finantsstabiilsuse nõukogu poolt koostamisel olevaid hinnanguid või aruandeid keskse vastaspoole kriisilahenduse finantsvahendite kohta⁽³⁹⁾.

2.5.2. Kriisilahenduskõlblikkuse hindamise kooskõlastamise menetlus

Kooskõlas EKP soovist finantsstabiilsuse taastamise ja kriisilahenduskavade kooskõlastamise menetluse kohta punktides 2.3.3 ja 2.4.2 leiab EKP, et kriisilahenduskõlblikkuse hindamisega seotud hääletamismenetlus kriisilahenduskollegiumides⁽⁴⁰⁾ tuleks viia kooskõlla menetlusega määruse (EL) nr 648/2012 artikli 17 lõikes 4 ja artiklis 19.

2.6. Kriisilahendus

2.6.1. Kriisilahenduse eesmärgid

EKP leiab, et kriisilahenduse eesmärki, mis osutab avaliku sektori vahendite kaitsele ja avaliku sektori finantsabi minimeerimisele,⁽⁴¹⁾ tuleks avardada ja sätestada selge viide võimaliku maksumaksja kahjumi riski minimeerimisele, kuna ajutisi avaliku sektori rahastamiskorraldusi saab võimalike maksumaksja riskide kaitsevahendite osas kujundada erineval moel.

⁽³⁶⁾ Vt ettepanud määruse artikli 17 lõike 7 punkt I.

⁽³⁷⁾ Vt ettepanud määruse lisa jaotist C seoses asjaoludega, mida kriisilahendusasutus peab kaaluma keskse vastaspoole kriisilahenduskõlblikkuse hindamisel.

⁽³⁸⁾ Vt finantsstabiilsuse nõukogu aruande „Guidance on Central Counterparty Resolution and Resolution Planning“ punkti 6.

⁽³⁹⁾ Finantsstabiilsuse nõukogu jätkab oma tööd keskse vastaspoole kriisilahenduse finantsvahendite osas ja otsustab kriisilahenduse planeerimises saadud täiendava analüüsi ja kogemuste alusel 2018. aasta lõpuks, kas täiendavad suunised on vajalikud. Vt finantsstabiilsuse nõukogu aruande (joonealune märkus 2) sissejuhatust.

⁽⁴⁰⁾ Vt ettepanud määruse artikkel 18.

⁽⁴¹⁾ Vt ettepanud määruse artikli 21 lõike 1 punkti d.

2.6.2. Kriisilahenduse tingimused

Kuna finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse vahelise piiri eelnev määratlemine on väga raske ja kriisilahenduse õigeaegne algatamine on tulemusliku kriisilahenduse alus, millega hoitakse ära ebavajalik majandusväärtuse kaotus, on oluline, et pädevad asutused ja kriisilahendusasutused teeksid kriisilahenduse eel tihedat koostööd. Seetõttu leiab EKP, et pädev asutus peaks viivitamata ja omal algatusel andma kriisilahendusasutusele kogu teabe, millest võib tuleneda, et keskne vastaspool on maksejõuetuse ohus või võib sinna sattuda, ning mitte tegutsema ainult kriisilahendusasutuse taotlustele vastates ⁽⁴²⁾.

Lisaks sellele ja võttes arvesse süsteemse stabiilsuse säilitamise eesmärki, kesksete vastaspoolte finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse üks eesmärke on vältida ettenägematu ja suuremahulisi kahjusid keskse vastaspoolte kliirivatele liikmetele. Kesksete vastaspoolte finantsseisundi taastamine ja kriisilahendus ei ole tulemuslik, kui see põhineb peamiselt eeldusel, et kliirivad liikmed saavad üle võtta suuremahulisi maksekohustusi. Muude kliirivate liikmete võimalik maksejõuetus seoses ootamatu riskipositsiooniga, mida nad ei saa juhtida, võib suurendada finantsüsteemis juba esinevaid pingeid, võttes eelkõige arvesse kesksete vastaspoolte omavahelist seotust. Seetõttu peaksid kliirivate liikmetega seonduvate suuremahuliste ja ettenägematute kahjude jaotamise vahendite kasutamise õigus finantsseisundi taastamise olemasoleva kriisilahendusasutusele ja mitte kesksel vastaspoolel. Seetõttu soovib EKP selgitada ettepanud määruses, et kriisilahendusasutusel on pädevus alustada kriisilahendusetegevust, kui: a) kesksel vastaspoolel (tõenäoliselt) puudub portfelli tasakaalustamise ja katmata kahjude jaotamise võime; või b) keskne vastaspool saab portfelli tasakaalustada ja kahjud jaotada finantsseisundi taastamise toimingute, mis võivad põhjustada keskse vastaspoolte liikmetele suuremahulist ja ettenägematut kahju.

2.6.3. Kriisilahenduse vahendid

Moraaliriski ennetamiseks ja võimaliku maksumaksja kahju minimeerimiseks tuleks valitsuse stabiliseerimisvahendeid ⁽⁴³⁾ kasutada ainult tingimusel, et see on liidu riigiabi raamistikus heaks kiidetud ⁽⁴⁴⁾; samuti peab see sõltuma antud vahendite õigeaegse ja täieliku tagasimakse usaldusväärsest korraldusest.

Positsioonide jaotamise vahendite osas leiab EKP, et täielikule tühistamisele tuleks üldjuhul eelistada osalist tühistamist, võttes arvesse kriisilahenduse põhieesmärki säilitada keskse vastaspoolte kriitiliste funktsioonide jätkumine. Seetõttu soovitakse täielikku tühistamist kohaldada ainult olukordades, kui kriisilahendusasutus leiab, et muud valikuvõimalused ei anna paremat tulemust finantsstabiilsuse seisukohast.

2.6.4. Kriisilahenduse rahastamine

Kuna ettepanud määruse põhieesmärk on vältida keskse vastaspoolte kriisilahenduses maksumaksja kahju, leiab EKP, et valitsuse stabiliseerimisvahendite sätted ei selgita vajalikke kaitsemeetmeid piisavalt. Miinimumina ja kooskõlas finantsstabiilsuse nõukogu sisejuhustega ⁽⁴⁵⁾ peaks ettepanud määrus sätestama viimase võimalusena valitsuse stabiliseerimisvahendite hulgas kriisilahendusasutuse järgmised kohustused: a) määratleda mis tahes antud vahendite tagasimaksmise selge ajakava; ja b) tagada tulemuslik ja usaldusväärne korraldus vahendite tagasimaksmiseks. Selles osas leiab EKP veel, et laiendada tuleks valitsuse stabiliseerimisvahendite kasutamisega seotud kulude tagasimaksmist ⁽⁴⁶⁾. EKP toetab esitatud ettepanekut, et kulude tagasimaksmiseks on eelkõige kriisilahenduses olev keskne vastaspool, selle ostja või tulu, mis tekib sildasutuse lõpetamisest. Samas ei pruugi need allikad

⁽⁴²⁾ Vt ettepanud määruse artikli 22 lõige 1.

⁽⁴³⁾ Vt ettepanud määruse artikkel 27.

⁽⁴⁴⁾ Kooskõlas mõistetega, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/59/EL, 15. mai 2014, millega luuakse krediidiasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik ning muudetakse nõukogu direktiivi 82/891/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2001/24/EÜ, 2002/47/EÜ, 2004/25/EÜ, 2005/56/EÜ, 2007/36/EÜ, 2011/35/EL, 2012/30/EL ja 2013/36/EL ning määruseid (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 648/2012 (ELT L 173, 12.6.2014, lk 190), artikli 2 lõike 1 punktis 53, loetakse see „ELi toimimise lepingu artiklitega 107, 108 ja 109 kehtestatud ning ELi toimimise lepingu artikli 108 lõike 4 või artikli 109 alusel vastu võetud määrustega ja kõigi muude liidu aktidega, sealhulgas suuniste, teatiste ja teadete loodud“ raamistikuks.

⁽⁴⁵⁾ Vt finantsstabiilsuse nõukogu aruande „Guidance on Central Counterparty Resolution and Resolution Planning“ punkti 8.

⁽⁴⁶⁾ Vt ettepanud määruse artikli 27 lõige 9.

katta kõiki tehtud kulutusi. Seetõttu peavad kriisilahendusasutused finantsseisundi taastamise järgselt katma kulused kliirivate liikmete arvel kooskõlas keskse vastaspoole reeglite ja korraldusega ja leevendama finantsstabiilsuse riske.

2.7. „Maksejõuetusest halvema võlausaldaja olukorra vältimise“ põhimõte

Maksejõuetusest halvema võlausaldaja olukorra vältimise (*no-creditor-worse-off-than-in-insolvency*, NCWO) põhimõte on kriitiline kaitsemeede, mis tagab, et keskse vastaspoole liikmeid, aktsionäre ega muid võlausaldajaid ei kohelda kriisilahenduses vähem soodsalt, kui hüpoteetilises alternatiivstsenaariumis, mille puhul kriisilahendusasutus ei oleks sekkunud, ja keskne vastaspool oleks likvideeritud kooskõlas kehtiva maksejõuetusseadusega. Samas on oluline, et NCWO põhimõtte aluseks olev hindamismeetod kajastaks kohaselt keskse vastaspoole kriisilahenduses järgitava äritegevuse jätkumise õiglast väärtust, et vältida asjaomaste huvipoolte ülemääraseid hüvitusnõudeid. Vajadust õiglase ja tasakaalustatud meetodi järele rõhutavad ka seonduvad riskid avalikule sektorile, kui finantskoormus langeks lõpuks maksumaksjatele. Keskse vastaspoole kriisilahenduses säilitatava äritegevuse õiglase väärtuse kohane arvestamine on keskse vastaspoole kriisilahenduse keskne kaalutus, mida kasutatakse ainult juhul erakordselt karmide turutingimuste korral, kui keskse vastaspoole kriitiliste funktsioonide häiret võiks tõenäoliselt seostada suuremahulise finantsväärtuse hävimisega ja piiratud võimalustega muudeks kahepoolseteks kliirimisteks.

Seetõttu leiab EKP, et keskse vastaspoole õiglast hindamist „maksejõuetusest halvema võlausaldaja olukorra vältimise“ põhimõtte kohaldamisel tuleks teostada mitte ainult keskse vastaspoole bilansis kriisilahenduse algatamisel kajastatud varade ja kohustuste suhtes, vaid see peab põhinema veel täielikumal, realistlikul keskse vastaspoole väärtuse hindamisel tema likvideerimise korral, mis võtaks täielikult arvesse kahju, asenduskulusid ja väärtuse hävimist, mis tuleneks teenuste lõppemisest või keskse vastaspoole likvideerimisest.

2.8. Tehnilised märkused ja muudatusettepanekud

Teksti redaktsiooni ettepanekud, mille puhul EKP on soovitanud ettepanud määrust muuta, on esitatud eraldi tehnilises töödokumendis koos selgitustega. Tehniline töödokument on avaldatud inglise keeles EKP veebilehel.

Frankfurt Maini ääres, 20. september 2017

EKP president

Mario DRAGHI
